

Αθήνα, 24 Νοεμβρίου 2016

1ο Συνέδριο Κατασκευών
«Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ
ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ »
ΕΒΕΑ

Συμμετοχή Προέδρου ΣΑΤΕ, κ. Ζαχαρία Αθουσάκη στην 4^η Ενότητα :
«Σχεδιάζοντας ένα καλύτερο μέλλον του κλάδου των κατασκευών στην Ελλάδα».

Αγαπητοί Σύεδροι,

Σας ευχαριστώ πολύ εκ μέρους του ΣΑΤΕ για την πρόσκληση να συμμετάσχουμε στο πολύ ενδιαφέρον 1^ο Συνέδριο που ο ΣΕΠΑΚ ανέλαβε την πρωτοβουλία να διοργανώσει.

Εισαγωγή

Πρόσφατα σε μία συνέντευξη με ρώτησαν: *«Πόσο αισιόδοξος είστε ότι η ελληνική οικονομία βρίσκεται στην στροφή προς τα επάνω; εκτιμάτε ότι θα δοθεί το "φιλί της ζωής" στον κατασκευαστικό κλάδο;»*

Αυτή η ερώτηση αντικατοπτρίζει την λαναθάσμενη εικόνα που έχει ο δημοσιογραφικός κόσμος και κατ' επέκταση σημαντικό τμήμα του πληθυσμού για τις διεκδικήσεις του κλάδου και δη για αυτές των δημοσίων έργων.

Η μοναδική απάντηση που αρμόζει στην ερώτηση είναι ότι ο κατασκευαστικός κλάδος μπορεί να δώσει το φιλί της ζωής στην ελληνική οικονομία και όχι το αντίστροφο!

Και εξηγώ:

Από τα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ αποδεικνύεται ότι, πέραν των σημαντικών θεμάτων αξιοπιστίας και διαφανούς λειτουργίας της ελληνικής δημόσιας διοίκησης και οικονομίας, μία κύρια αιτία της συνεχιζόμενης ύφεσης στην Ελλάδα, η διάρκεια της οποίας είναι πρωτοφανής στα σύγχρονα ιστορικά δεδομένα, αποτελεί η βαθιά ύφεση του ελληνικού κατασκευαστικού κλάδου που αντανακλάται σε σειρά επίσημων μεγεθών όπως:

- Ο Δείκτης Παραγωγής στις Κατασκευές (δεύτερο τρίμηνο 2016) παρουσιάζει σωρευτική μείωση κατά 68% έναντι του πρώτου τριμήνου του 2008.
- Η απασχόληση στις Κατασκευές παρουσιάζει αύξηση 3,5% το δεύτερο τρίμηνο του 2016/2015, ενώ τα τελευταία οκτώ έτη 247,4 χιλ. εργαζόμενοι του κλάδου έχουν βρεθεί στην ανεργία, δηλαδή το υψηλότερο μέγεθος από κάθε άλλον τομέα.
- Η συμμετοχή του κλάδου στο ΑΕΠ καταγράφει το χαμηλότερο ποσοστό τουλάχιστον των τελευταίων 16 ετών φθάνοντας μετά βίας το 2,05% έναντι του 8,5% στο τέταρτο τρίμηνο του 2006.
- Ο δείκτης παραγωγής κατασκευών στα δημόσια έργα παρουσιάζει σωρευτική μείωση από το πρώτο τρίμηνο του 2008 της τάξης του 52%.
- Ο δείκτης παραγωγής κατασκευών στα ιδιωτικά έργα παρουσιάζει σωρευτική μείωση από το πρώτο τρίμηνο του 2008 της τάξης του 82,1%.

Κατά την περίοδο 2008-2013 (πιο πρόσφατα συγκεντρωτικά στοιχεία του Κλάδου από την ΕΛΣΤΑΤ)

- Το πλήθος των επιχειρήσεων του κλάδου έχει μειωθεί κατά 26%.
- Ο κύκλος εργασιών από την κατασκευαστική δραστηριότητα μειώθηκε κατά 62,5%.
- Ο κύκλος εργασιών από την οικοδομική δραστηριότητα μειώθηκε κατά 75,5%.
- Η προστιθέμενη αξία παραγωγής μειώθηκε κατά 45,8%.

Στον ΣΑΤΕ πιστεύουμε ότι ειδικά στη σημερινή δυσχερέστατη συγκυρία που διανύει ο κλάδος το μειωμένο αντικείμενό του συνιστά εμπόδιο ανάπτυξης της οικονομίας ως σύνολο αφού (σύμφωνα με τα στοιχεία έρευνας του IOBE που πραγματοποιήθηκε για λογαριασμό του ΣΕΚΑΠ):

- Οι κατασκευές συμβάλουν άμεσα και έμμεσα στο 22% των φόρων και εισφορών που εισπράττει το κράτος και καταγράφονται στο ΑΕΠ.
- Για κάθε 1 ευρώ που δαπανάται στον τομέα των κατασκευών, προστίθενται 1,8 ευρώ στο ΑΕΠ 0,4 ευρώ εκ των οποίων καταλήγουν άμεσα στα ταμεία του κράτους.
- Αντίστοιχα, για κάθε 1 εκατ. ευρώ αξίας που παράγουν οι κατασκευές, δημιουργούνται 39 θέσεις εργασίας στην οικονομία, εκ των οποίων 13 αφορούν άμεσα τον κλάδο των κατασκευών.

Αυτή η εξέλιξη παρουσιάζεται κυρίως εξαιτίας της κατ' έτος μείωσης του ΠΔΕ ώστε να χρηματοδοτηθούν τα δημοσιονομικά ελλείμματα που οφείλονται σε ανεπαρκή δημοσιονομικά μέτρα μείωσης των λοιπών εξόδων, ενώ ακόμη και το νέο ΕΣΠΑ που ήταν μία ευκαιρία για την ανάκαμψη του κλάδου, επί της ουσίας έχει δεσμευθεί σε σημαντικότερο βαθμό από:

- Τα μη ολοκληρωθέντα έργα και κατ' ανάγκη συνεχιζόμενα του ΕΣΠΑ 2007-2013 χωρίς τη δυνατότητά τους να ενταχθούν ως γέφυρες στα προγράμματα του νέου ΕΣΠΑ 2014-2020, που θα απαιτήσουν πόρους της τάξης του 1,5 δισ.€.
- Τα έργα «γέφυρα» που προκειμένου να ολοκληρωθούν, θα απαιτηθούν περίπου 4,5 δισ. €.
- Τους μεγάλους οδικούς άξονες.

Είναι φανερό πλέον σε όλους ότι λόγω ελλείψεως πιστώσεων, τόσο το αμέσως επόμενο διάστημα, όσο και τα επόμενα χρόνια, προμηνύεται ότι δεν θα υπάρξει πρόγραμμα μικρών και μεσαίων κατασκευαστικών έργων, ώστε να καλύψουν τις ανάγκες υποδομών της χώρας αλλά και το πλήθος των εργοληπτικών επιχειρήσεων ανά την Ελλάδα.

Παράλληλα ακυρώνεται κάθε ελπίδα για πολλαπλασιαστική θετική επίπτωση στο σύνολο της οικονομίας από την κατασκευή των έργων, προκαλώντας ανησυχία και σε πολλούς άλλους παραγωγικούς κλάδους, βιομηχανικούς, βιοτεχνικούς και εμπόριο.

Συμπερασματικά θα πρέπει τάχιστα το μίγμα της οικονομικής πολιτικής να αλλάξει εάν θέλουμε η ελληνική οικονομία να πάρει την «προς τα άνω στροφή». Το αίτημα αυτό επαναλαμβάνεται αυτούσιο από τον Σύνδεσμό μας ήδη από το ξεκίνημα της κρίσης το 2009 οπότε και όλα τα παραπάνω προβλήματα οξύνονται συνεχώς, διαρκώς επιδεινούμενα.

Πώς θα γίνει αυτό ;

Γενικά μέτρα

Κύρια προϋπόθεση στην παρούσα φάση εκτιμώ ότι είναι η Ελλάδα να ξανακερδίσει διεθνώς αλλά και στο εσωτερικό, την έννοια της Εμπιστοσύνης.

Για να το πετύχει αυτό θα πρέπει να έχει:

- ελκυστικό, έναντι του ανταγωνισμού, φορολογικό περιβάλλον για νέες επενδύσεις,

σταθερό για τουλάχιστον 10 έτη,

- πλήρη και σταθερό χωρικό και πολεοδομικό σχεδιασμό με εκ των προτέρων γνώση των χρήσεων γης,
- σύνδεση επενδυτικών κινήτρων με το μη μισθολογικό κόστος,
- θεσμική σταθερότητα ως προς τα κύρια δεδομένα των επενδύσεων
- αποτελεσματική και υποβοηθητική δημόσια διοίκηση και
- ορθολογικά σχεδιασμένα και σταθερή (ποσοστιαία) δημόσια δαπάνη για υποδομές, (συντήρηση παλαιών και ανάπτυξη νέων) ώστε να υπάρξει πολλαπλασιαστική θετική επίπτωση στο σύνολο της οικονομίας από την κατασκευή των έργων.

Στο σημείο αυτό υπενθυμίζω ότι σύμφωνα με πολλούς αναλυτές από μακροοικονομικής πλευράς, η νίκη του Ντόναλντ Τραμπ στις εκλογές των ΗΠΑ σηματοδοτεί πρωτίστως το τέλος της αμφισβήτησης των κεϋνσιανών ιδεών: μετά από μισό αιώνα, οι πολέμιοι της κεϋνσιανής σχολής ηττήθηκαν (και στην θεωρία αφού στο πεδίο της πραγματικής πολιτικής είχαν ηττηθεί κατά κράτος).

Την περίοδο της Μεγάλης Ύφεσης, ο Τζων Μέυναρντ Κέυνς υποστήριξε ότι οι κρατικές δαπάνες μπορούν να ενισχύσουν την οικονομία, αυξάνοντας τη συνολική ζήτηση. Σε περιόδους ύφεσης, υπάρχουν αχρησιμοποίητοι πόροι: τα γραφεία μένουν άδεια, τα μαγαζιά κλείνουν, τα εργοστάσια είναι αδρανή και οι άνεργοι μένουν στο σπίτι. Αυτό προφανώς συνεπάγεται ότι η οικονομία δεν παράγει στο βαθμό που θα μπορούσε. Εάν κάποιος μπορούσε να φέρει πίσω τους εργαζόμενους στις άδειες επιχειρήσεις, το παραγόμενο προϊόν θα αυξανόταν.

Για τον Κέυνς, αυτός ο κάποιος είναι το κράτος. Εάν το κράτος μοίραζε χρήματα, είτε μέσω εκπτώσεων φόρου, είτε (κατά προτίμηση) μέσω έργων υποδομής, οι άνθρωποι θα εισέπρατταν και εν συνεχεία θα ωθούνταν να δαπανήσουν αυτά τα χρήματα, γεγονός το οποίο θα ωθούσε άλλους ανθρώπους με τη σειρά τους να ξοδέψουν χρήματα, δημιουργώντας έτσι έναν ενάρετο κύκλο. Εάν το κράτος δαπανούσε αρκετά μετρητά, τότε όλοι οι ανενεργοί πόροι της κοινωνίας θα μπορούσαν να τεθούν σε χρήση, σηματοδοτώντας το τέλος της ύφεσης. Αυτή είναι η θεωρία της δημοσιονομικής τόνωσης.

Τη θεωρία αυτή την υιοθέτησαν πολλοί από τους επιφανέστερους μεταπολεμικούς οικονομολόγους των ΗΠΑ, καθώς και πολιτικοί και από τις δύο πλευρές του πολιτικού φάσματος με πιο πρόσφατο παράδειγμα τον νόμο Αμερικανικής Ανάκαμψης και Επανεπένδυσης του Μπαράκ Ομπάμα το 2009.

Ειδικά μέτρα

Στον κλάδο μας, τις κατασκευές δημοσίων έργων, όπως σημειώνει παγίως ο Σύνδεσμός μας πρέπει επιτέλους να επιλυθούν τέσσερις κατηγορίες ζητημάτων που λειτουργούν ως τροχοπέδη είτε διανύουμε περίοδο ύφεσης είτε διανύουμε περίοδο άνθησης:

- Γραφειοκρατικές αγκυλώσεις με χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας προς όφελος της διαφάνειας.
- Επιτάχυνση, εξορθολογισμός διαδικασιών κάθε τύπου αδειοδότησης (π.χ. αρχαιολογικά, πολεοδομικά, ΟΚΩ, περιβαλλοντικά, κ.ο.κ.).
- Αυστηρή τήρηση του χρονοδιαγράμματος χρηματοδότησης των δημοσίων έργων. Με

καθυστερήσεις που ξεπερνούν και το έτος καμία σοβαρή επιχείρηση στον κόσμο δεν μπορεί να ανταπεξέλθει μεσοπρόθεσμα.

- Επιτάχυνση και εξορθολογισμός δικαστικών διαδικασιών και γενικότερα διαδικασιών επίλυσης διαφορών κατά την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων δημοσίων έργων.

Επιπλέον ένα ζήτημα που πρέπει άμεσα να επιλυθεί στην εγχώρια οικονομία είναι αυτό της τραπεζικής λειτουργίας ώστε να λυθεί το πρόβλημα της ρευστότητας που είναι το υπ' αριθμ. ένα πρόβλημα από την έναρξη της κρίσης.

Για τον κλάδο μας ένα ακόμη κύριο πρόβλημα είναι αυτό των πηγών χρηματοδότησης των δημοσίων έργων. Δυστυχώς προγράμματα τύπου Γιούνκερ, πέραν των υπολοίπων χαρακτηριστικών τους (π.χ. απευθύνονται μόνο σε μεγάλα ιδιωτικά έργα) είναι απαγορευτικά για τις ελληνικές επιχειρήσεις, οι οποίες λόγω υψηλών αβεβαιοτήτων στην ελληνική οικονομία, καλούνται να αντιμετωπίσουν υψηλό χρηματοοικονομικό κόστος δανεισμού.

Σας ευχαριστώ.